

תדריך למיפוי ולאבחון קהילתי

הון - שחקנים - זהות

אגף קהילה

شركة
المراكز الجماهيرية
انسان - جمهور - مجتمع

החברה
למתנ"סים
אדם - קהילה - חברה

מרכז
למנהיגות
בקהילה
שדמות
אורנים
המכללה האקדמית לחינוך

UJA Federation
of New York
Good together.™

תדריך למיפוי ולאבחון קהילתי

הון - שחקנים - זהות

כתיבה ועריכה:

ד"ר מרב סולומון ופרידה אלק

”וכבר היה רבי טרפון זקנים מסובין בעליית בית נתזה בלוד.
נשאלה שאלה זו בפניהם: תלמוד גדול או מעשה גדול?
נענה רבי טרפון ואמר: מעשה גדול. נענה רבי עקיבא ואמר: תלמוד גדול.
נענו כולם ואמרו: תלמוד גדול, **שהתלמוד מביא לידי מעשה**”
(קידושין מ, ב).

חוברת זו יצאה לאור בשיתוף פעולה ייחודי מקצועי ותקציבי של מספר ארגונים,
שאפשרו למידה גדולה שהפכה לכלי מעשי, ועל כך נתונה תודתנו ל:
צוות מורחב שדמות - מרכז למנהיגות בקהילה, מכללת אורנים
הנהלת החברה למתנ”סים, צוות אגף קהילה בראשותו של רן יול,
צוותי המחוזות, מנהלים ועובדי המרכזים הקהילתיים
פדרציית ניו יורק - The Commission on Jewish People (COJP)
Committee on Strengthening Civil Society in Israel

עריכה: אלישבע מאי
עיצוב: יעל מלול, סטודיו ליין ארט
הפקה: החברה למתנ”סים

דוא”ל: rany@matnasim.org.il
www.matnasim.org.il

אייר תשע”ו, מאי 2016

הערה: חוברת זו (כולל השאלונים) נכתבה בלשון זכר מטעמי נוחות בלבד
והיא מיועדת לנשים ולגברים במידה שווה.

תוכן העניינים

7	פתח דבר - רונן קובלסקי, סמנכ"ל חברה וקהילה, החברה למתנ"סים
8	פתח דבר - דני מירז, מנהל "שדמות", מכללת אורנים
9	לפני שמתחילים במיפוי ובאבחון
12	שלב א': כלי המיפוי והאבחון הבסיסיים
12	1. מיפוי כללי: הגדרת יחידת ההתייחסות הקהילתית של האבחון
13	2. מיפוי סוגי הון ונכסים
13	2.1 מיפוי נכסים פיזיים
14	2.2 מיפוי קבוצות וקטגוריות חברתיות
15	2.3 מיפוי קבוצות וקטגוריות
16	2.4 מיפוי הון ונכסים אנושיים בקבוצה או בקטגוריה נבחרת
17	2.5 מיפוי הון ונכסים ארגוניים
20	3. מיפוי זהות קהילתית
24	4. מיפוי שחקנים: שלטון, ארגונים ועמותות, עסקים, תושבים
24	4.1 מיפוי שחקנים ועוצמת קשרים
30	4.2 אבחון שחקנים וקשרים
34	שלב ב': סיכום המיפוי ומסקנות ליישום
34	1. יצירת מפה ויזואלית להצגת הנכסים והשחקנים בקהילה
36	2. סיכום נושאי
37	3. בסיס לתכנית עבודה

---

38 **שלב ה': כלים להעמקת המיפוי**

38 1. כלי למיפוי נכסים אישיים

41 **נספחים**

41 **נספח 1:** הנחיות לקיום ביקורי בית לצורך מיפוי

43 **נספח 2:** משחק למיפוי נכסים אישיים וקבוצתיים

48 **נספח 3:** שאלון לאבחון רמת ההון החברתי בקהילה

פתח דבר

התאמת שפה ארגונית ואחידה לכל עובדי הארגון היא משימה מורכבת. החברה למתנ"סים לקחה על עצמה אתגר זה, בשיתוף פעולה עם "שדמות-אורנים", כדי להטמיע שפה משותפת לעובדי החברה והמרכזים הקהילתיים. ברור, שלשם כך יש לפתח כלים ומתודולוגיה מתאימים, המרכזים את ההגדרות והמשמעויות והמאפשרים לקבל החלטות על בסיס מדויק ואמין.

בחברה למתנ"סים, הצורך בשפה ארגונית מתבסס בעיקר על מיפוי ואבחון קהילתיים, פעולה הננקטת בכל יישוב שאליו נכנסת ובו פועלת החברה למתנ"סים. בכך עוסקת חוברת זו, המציגה כלים מקצועיים ליצירת שפה ארגונית אחידה בתחום המיפוי והאבחון הקהילתיים.

ייחודו של כלי זה הוא בכך, שאינו בא למפות צרכים בקהילה, אלא לזהות את החוזקות של הקהילה ולהשתמש בהן ובהון הקיים בקהילה, כדי לקדם את עבודת המרכז הקהילתי.

ברצוני להודות לכל העובדים מ"שדמות-אורנים" ומהחברה למתנ"סים שפיתחו את כלי המיפוי והאבחון והשקיעו בכך עבודה מאומצת ויסודית.

זהו הכלי הראשון בסדרה של כלי פעולה, שבפיתוחם עוסקים עובדי החברה בימים אלה, וכל זאת ליישום האסטרטגיה של החברה ולהטמעתה.

עם הפצתה של חוברת זו מסתיים שלב אחד - פיתוח הכלי, ומתחיל השלב השני והמשמעותי - הטמעתו בשטח. אני בטוח שהעובדים בחברה ובמרכזים הקהילתיים יירתמו למאמץ זה ויעשו שימוש נבון בכלי.

בברכה,

רון קובלסקי

סמנכ"ל חברה וקהילה

החברה למתנ"סים

פתח דבר

מנהלים ומנהלות יקרים,

כריסטופר קולומבוס כתב לאחר הגילוי הגדול כי "לעולם לא תוכל לחצות את האוקיאנוס אלא אם יהיה לך את האומץ לאבד את הקשר עם קו החוף ממנו יצאת..."

על מנת לפעול באופן מיטבי ומקצועי בקהילה המזינה את המרכז הקהילתי עלינו להיות מסוגלים לעזוב את המוכר והידוע לנו ולשאול שאלות, אשר כמו קולומבוס מכוונות את ה"ספינה" שלנו לאופק ברור, שבו הקהילה שלנו חסונה ומלוכדת. בעזרת המיפוי אנו רוכשים את היכולת "לקרוא" את המציאות באופן בהיר ומובחן ובשפה אחידה, אשר תאפשר לכלל הנוגעים בדבר להשפיע. דרכו, מתאפשר לנו לגלות נכסים שהיו חבויים, לצד כאלו שגלויים לפנינו ולזהות באופן מדויק את הפער בין המציאות כמות שהיא למציאות שאליה אנחנו שואפים להגיע.

שלב ראשון בבינוי קהילה הוא ההכרה מי אנחנו. שאילת השאלות והמבט החוקר על הקהילה שסביבנו אינם משרטטים רק את המפה שתדריך אותנו במהלך עיצוב אורחות החיים, אלא גם את המפה הקוגניטיבית. מפות אלו יאפשרו לנו לפעול במציאות מתוך חתירה אל עבר הראוי, כך שיעצב את זהותנו של המרכז הקהילתי. את זהותנו שלנו.

בכתיבת הכלים עמדו לנגד עינינו כמה עקרונות: פשטות ליישום, רלוונטיות לשדה, דינמיות, היכולת להפוך ידע סמוי לגלוי ואפקטיביות.

אני תקווה, כי תמצאו במדריך זה שימוש אשר לא רק יעזור בשגרת היום, אלא גם יהווה עבור כולנו בסיס להעשרה, להזנה ולהמשך פיתוח.

עלו והצליחו!

דני מירז

מנהל "שדמות"

מרכז למנהיגות בקהילה

מכללת אורנים

לפני שמתחילים במיפוי ובאבחון

מהו מיפוי?*

מיפוי שדה, שלא במסגרת מחקר, הוא תהליך התערבות לכל דבר. כל יציאה לקהילה ומפגש עם חלקיה מהווים תהליך התערבות. שאילת שאלות ואיסוף מידע בונים תהליך של יצירת ציפיות ומשפיעים על התבססות האמון ועל מערכת היחסים שבין הגורם המקצועי לבין חלקי הקהילה. לאור זאת, כל ממד הקשור במיפוי – מי עורך אותו, מתי, איך ולאורך כמה זמן, חייב להיות מבוסס על מה נכון לקהילה ומה תהיה השפעתו עליה. חשוב מאוד לשים לב, כי מטרת המיפוי אינה רק איסוף מידע עבור הגורם המקצועי, אלא בעיקר פעולה בעלת השפעה על הקהילה.

מדוע למפות?

“ידע הוא כוח” (פרנסיס בייקון).

המיפוי הוא כלי חשוב ומשמעותי למימוש תהליך של בינוי קהילה. באמצעות המיפוי ניתן לזהות את הפוטנציאל הגלום במקום, את הכוחות והחולשות שבו, את הקבוצות המחייבות התייחסות, את הסוגיות הנדרשות לעבודה ואת המשאבים הפוטנציאליים הקיימים. המידע הנאסף בתהליך המיפוי צריך להיות בסיס לקבלת החלטות וליישומן.

מה ממפים?

ההחלטה מה למפות קשורה במטרת ההתערבות וביעדה. תהליך בינוי הקהילה מבקש להתמקד בערכי הקהילה, בזהותה, בקשרים בין השחקנים השונים בה, ברמת הקהילתיות ובמימוש ההון החברתי. לכן, המיפוי המוצע מתמקד בממדים אלה.

מי ממפה?

כחלק מקידום קהילתיות כשיטה, מומלץ לשתף בתהליך המיפוי את כלל חברי צוות המרכז הקהילתי. אפשר לחלק את המיפוי בין אנשי הצוות לאזורים או לנושאים שונים. בנוסף לכך, רצוי לשלב בתהליך נציגים מקבוצות בקהילה. ככל שמגוון רחב יותר של אנשים ישתתפו בתהליך המיפוי, כך התמונה שתתקבל תהיה אמיתית ומקיפה יותר.

* להעמקה בנושא הסיבות למיפוי והדרך לאבחון קהילתי אפשר לקרוא את מאמרו של שי בן יוסף:
<https://shayby.files.wordpress.com/2010/06/d790d791d797d795d79f-d7a7d794d799d79cd7aad799-d79ed79cd790.pdf>

כיצד ממפים?

ישנן אין-סוף דרכים למיפוי, קיימים נתונים רבים שניתן לאסוף, ויש דרכים רבות להצגת הנתונים ודרכים לניתוחם. כל שיטה מחלצת מידע מסוג אחר, ולכל אחת מהשיטות יתרונות וחסרונות. כדי לקבל תמונה מלאה ורחבה מומלץ להשתמש בשיטות המשלבות מפגש פנים אל פנים. רצוי להשתמש במגוון שיטות, בהתאם ליכולות ולזמן העומדים לרשות מובילי התהליך. שיטות אפשריות לשימוש:

ראיונות אישיים: שיח פנים אל פנים מאפשר העמקה, שכן המרואיין יכול ללמוד גם ממה שמעבר למלל (שפת גוף, התנהגות, הבעות פנים וכדומה). מומלץ לעודד את המרואיין לשתף את המראיין בסיפור האישי שלו, כדרך להיכרות מעמיקה יותר וללמידה על זהות, כוחות והנעות.

קבוצות מיקוד: הזמנת קבוצה קטנה של אנשים (כשמונה עד 12) לדיון פתוח בנושא מסוים. דיון מסוג זה מתאים להיכרות מעמיקה יותר עם קבוצה מסוימת או להעמקה בנושא מסוים מזוויות שונות.

סיורים: יציאה פיזית אל הקהילה. הסיורים מאפשרים זיהוי סוגיות פיזיות (שטחים פתוחים, אזורי מפגש, גבולות, מבנים, מראה) וזיהוי סוגיות חברתיות (מקבצי אנשים, דרכי התנהלות, דרכי שימוש הקהילה במשאבים). ניתן לשלב בסיורים שיח עם קבוצות ובודדים.

תצפיות: התבוננות חיצונית (המתוצפתים אינם יודעים על כך) או פנימית (המתצפת משתתף בשיח/ בפעילות) על אדם או על קבוצת אנשים, כדי ללמוד על התנהגות, הרגלים, מאפיינים חיצוניים וכדומה.

ביקורי בית: דפיקה על דלתות של תושבים באזור מסוים וקיום שיח בלתי אמצעי עמם. שיטה זו מאפשרת למידה מעמיקה יותר על נושא מסוים וכן היכרות כללית מעמיקה יותר (ראו טיפים לקיום ביקורי בית וטבלה לסיכום ביקורי בית בנספח מספר 1).

משוב: קבלת חוות דעת מלקוחות על שירות שניתן להם. מומלץ לשלב משוב בעל פה (שיח בתום הפעילות) או בכתב (שאלונים/תיבת הצעות) בשגרת העבודה במרכז הקהילתי.

שאלונים וסקרים: שיטה מובנית לאיסוף מידע, שבה יש לדעת מראש מה רוצים לבדוק ובקרב מי.

מה עושים עם הנתונים?

הנתונים מאפשרים לאבחן את הסוגיות שעליהן צריך לעבוד, ולזהות מה כדאי לשמר, לשנות או לחדש בקהילה. בתדריך מופיעים גם כלים למיפוי - לאיסוף נתונים וגם כלים לאבחון - לסיכום הנתונים שנאספו בתהליך המיפוי ולאבחון הסוגיות שעולות מהם להמשך עשייה.

מהם עקרונות המיפוי?

1. הגדרת מטרה: הגדירו מהי מטרת המיפוי לפני היציאה לשטח. זכרו, מיפוי הוא תחילתה של התערבות.
2. אתם לא לבד: שתפו כמה שיותר אנשים בתהליך.
3. יוצאים לקהילה: כדי לעשות מיפוי חייבים לצאת החוצה אל הקהילה.
4. גיוון דרכי איסוף המידע: איסוף המידע נעשה גם באמצעות מפגשים פנים אל פנים עם אנשים וגם באמצעים כתובים.

כיצד התדריך בנוי?

1. התדריך שלפניכם מחולק לשלושה חלקים, שהם למעשה שלושה שלבים בתהליך המיפוי והאבחון. בשלב הראשון מתקיימים מיפוי ואבחון בסיסי, המהווים נקודת התחלה לעבודה, ומאפשרים לזהות את הסוגיות והקבוצות המחייבות מיפוי ואבחון מתקדמים יותר.
2. לאור השלב הראשון, בשלב השני מתעמקים במיפוי ובאבחון של סוגיות או קבוצות ייחודיות עמן רוצים לעבוד.
3. לבסוף, בשלב השלישי, מסכמים את כלל המיפויים לכדי הגדרת הפעולות ותכנית עבודה הנדרשת לבינוי הקהילה.

שימו לב

הכלים המופיעים בתדריך מהווים בסיס לשינויים ולהתאמות שלכם. הטבלאות נעשו בגדלים מסוימים על מנת שהדברים יהיו ברורים ויזואלית, אך ניתן כמובן להרחיב או לצמצם אותן בהתאם לצורך, ולהדגיש את הדברים החשובים לכם.

שלב א': כלי המיפוי והאבחון הבסיסיים

1. מיפוי כללי: הגדרת יחידת ההתייחסות הקהילתית של האבחון

המיפוי כולל מאפיינים יישוביים ודמוגרפיים:

שם היישוב:

השכונות שעליהן חולש המרכז הקהילתי:

המרכז הקהילתי:

שם עורך/י המיפוי:

תאריך תחילת המיפוי:

דרכי איסוף הנתונים:

מאפיינים כלליים של היישוב:

א. גודלו של היישוב:

ב. מספר התושבים ביישוב:

ג. אופיו של היישוב/שכונה (עיר, יישוב, מועצה אזורית, בניינים גבוהים, בתים פרטיים/דיור ציבורי, ועוד):

ד. מהם הגבולות הפיזיים שבהם תתמקד הפעילות (גבול טבעי - יער, ואדי, כביש/גבול מלאכותי - מוניציפלי):

ה. מהן מגמות האכלוס ותכניות לבנייה חדשה ביישוב (הרחבת יישובים, שכונות חדשות):

ו. באיזה אשכול סוציו-אקונומי היישוב נמצא?

2. מיפוי סוהי הון ונכסים

2.1 מיפוי נכסים פיזיים

לצורך מיפוי ההון הפיזי מומלץ להשתמש במפה של היישוב/השכונה. סמנו על המפה (בצבעים שונים/סיכות/מדבקות לבעלי ידע טכנולוגי - ניתן לשתף מפה בין כמה אנשים ולסמן עליה באמצעות google maps signs tool באופן פשוט ביותר - מומלץ לנסות!):

- א. גבולות גיאוגרפיים של היישוב/השכונה, תוך חלוקה לרובעים וכדומה.
  - ב. תשתיות: תחבורה ציבורית - תחנות, כבישים.
  - ג. מקומות התכנסות קיימים ופוטנציאליים - הכינו גם רשימה.
  - ד. שטחים ירוקים: גינות ציבוריות, פארקים, אתרי טבע, תצפיות - הכינו גם רשימה.
  - ה. מבני ציבור (בתי חולים, בתי ספר, גני ילדים, מועדוני נוער) - הכינו גם רשימה.
  - ו. אזורי מסחר (רחובות של עסקים קטנים/מרכזי קניות) - הכינו גם רשימה.
  - ז. נכסי תיירות: אתרים היסטוריים/ארכיאולוגיים, מוזיאונים, אגם, אטרקציות, שבילי אופניים - הכינו גם רשימה.
- המפה שנוצרה תשמש אתכם בהמשך תהליך המיפוי.

2.2 מיפוי קבוצות וקטגוריות חברתיות

ההון החברתי נוגע לרשתות חברתיות קיימות, למקבצים, לקבוצות ולקטגוריות חברתיות. רשמו בטבלה הבאה לפחות 5-10 דוגמאות לכל קטגוריה. אין צורך למפות את כלל הקבוצות בקהילה. בחרו מקבצים, קבוצות וקטגוריות בולטות במיוחד, חזקות מאוד, מודרות, אינן שכיחות ומוכרות, שלא מגיעות למרכז הקהילתי, שנהנות רק משירות יחיד בקהילה או במרכז הקהילתי וכיוצא בזה. התחילו לחשוב בשלב זה על אוכלוסיות שברצונכם לחבר, לרתום ולעבוד איתן יחד:

מקבצים התכנסויות חד-פעמיות, תור, אירועים...	קבוצות נוער, ועדים, בתי כנסת...	קטגוריות חברתיות קבוצות גיל, צרכים מיוחדים, עדות, עולים, חד-הוריות, קבוצות דתיות...
.1	.1	.1
.2	.2	.2
.3	.3	.3
.4	.4	.4
.5	.5	.5
.6	.6	.6
.7	.7	.7
.8	.8	.8
.9	.9	.9
.10	.10	.10

2.3 מיפוי קבוצות וקטגוריות

כעת, לאחר מיפוי ראשוני של הקבוצות והקטגוריות, וכדי להבין לעומק מה נדרש לקדם בכל קבוצה וקטגוריה חברתית, יש להכיר אותן יותר לעומק. בחלק זה ייבחן מערך הקשרים של הקבוצות והקטגוריות בדגש על בחינת ההון המקשר - הקשרים הפנימיים בתוך כל קבוצה/קטגוריה חברתית, וההון המגשר - הקשרים של כל קבוצה וקטגוריה חברתית עם קבוצות אחרות ועם המרכז הקהילתי. לצורך כך, בחרו חמש קבוצות וקטגוריות חברתיות שברצונכם להתמקד בהן ומלאו את הטבלה הבאה. ניתן למלא את הטבלה באחת משתי הדרכים הבאות: (1) להסתמך על הידע והניסיון של מבצעי המיפוי; (2) להיפגש ולשאול את התושבים באמצעות השאלון המופיע בעמוד 33.

שם הקבוצה/ הקטגוריה החברתית	כמות באוכלוסייה	מיקום - אזורי מגורים/ מקומות מפגש	אפיונים עיקריים של הקבוצה/ הקטגוריה החברתית (יכולות, חלומות, אתגרים, נכסים וסוגיות המעסיקות את חבריה)	תחושת ממ"ש (מחויבות, משמעות, שייכות) פנים- קבוצתית	מאפייני לכידות פנים- קבוצתית (כמות, איכות ומידת השימוש בקשרים)	מאפייני חיבור הקבוצה עם קבוצות אחרות בקהילה	אופי הקשר עם המרכז הקהילתי

מה אפשר ללמוד מהטבלה?

לאור מיפוי המקבצים והקבוצות - עם איזו קבוצה אתם בוחרים להתקדם וסביב איזה נושא?

החל מחלק זה של המיפוי, בהתאם לצורך, אפשר להשתמש בכלים הבאים בהתייחסות לכל ההון החברתי - לכלל המרחב, או להשתמש בו כדי לאבחן רק קהילה, שכונה או קבוצה חברתית מסוימת.

2.4 מיפוי הון ונכסים אנושיים בקבוצה או בקטגוריה נבחרת

בתוך הקבוצה או הקטגוריה שבחרתם להתמקד בסעיף הקודם, מפו את המאפיינים האישיים (ידע, קשרים מחוץ לקהילה, כישורים, השכלה, יכולות ותכונות) של אנשים בקהילה, המהווים עבורה נכס. אתם מוזמנים להיעזר לשם כך בכלי ההעמקה הנמצאים בעמודים 38-40 או במשחק המופיע בנספח 2.

רכזו את המידע בטבלה הבאה:

שם	הקשר/יכולת/ידע מיוחד	פרטי קשר (טלפון/דוא"ל)
מתנדבים ופעילים:		
מנהיגים ומובילי דעה:		
בעלי עסקים:		
גורמים כלכליים (למשל תורמים פוטנציאליים):		
אנשי רוח ואמנים:		
אנשי חינוך:		
אנשי דת:		
אנשי שירות (עובדים סוציאליים, עובדי לשכת תעסוקה, מרפאה וכדומה):		
מחברים (אנשים שמהווים גשר בין קבוצות):		

2.5 מיפוי הון ונכסים ארגוניים

במיפוי זה מתייחסים למבנה הארגוני של הקהילה, לתהליכי קבלת החלטות בה, לאמצעים ולדרכי התקשורת שלה.

זיהוי המבנה הארגוני של הקהילה:

סמנו בריבועים הריקים בטבלה מה נכון (סימון v) ומה לא נכון (סימון x) לגבי הקהילה:

שוויונית - כולם מתחברים אל כולם	היררכית - יש קבוצות "שוות" ושוות פחות
לא פורמלית - המנהיגות הלא פורמלית בקהילה נותנת את הטון	פורמלית - המנהיגות הפורמלית של הקהילה נותנת את הטון
מנהיגות הקהילה משתפת - המנהיג משתף קבוצות שונות בקבלת החלטות	מנהיגות הקהילה היררכית - המנהיג מחליט ומודיע (לעתים דרך קבוצת מקורבים)
יש קואליציה ואופוזיציה, אבל הגבולות ביניהן לא חדים והן משתפות פעולה לטובת הכלל	יש קואליציה ואופוזיציה ברורות והן פועלות אחת נגד השנייה
המנהיגות אינה מוסכמת על רוב הקהילה, והיא מנסה להתנגד לה באמצעים שונים	המנהיגות מוסכמת על רוב הקהילה ואין ניסיונות אקטיביים להתנגד לה

התשובות לשאלות אלו מראות לכם מהו המבנה הארגוני של הקהילה - עד כמה הוא היררכי ופורמלי או שוויוני ומשתף.

זיהוי אמצעי התקשורת של הקהילה:

סמנו את אמצעי התקשורת הנוגעים לכל אחת מהשאלות הבאות (אפשר לסמן יותר מאמצעי תקשורת אחד לכל שאלה):

אנשים בקהילה יודעים מה קורה (כללי) בקהילה בעיקר באמצעות:

פליירים	עיתון ארצי/ מקומי	לוחות מודעות/ שילוט	אתר אינטרנט	מפה לאוזן	פייסבוק	וואטסאפ
---------	----------------------	------------------------	-------------	-----------	---------	---------

כדי לדעת מה קורה, המבוגרים בקהילה משתמשים בעיקר ב:

פליירים	עיתון ארצי/ מקומי	לוחות מודעות/ שילוט	אתר אינטרנט	מפה לאוזן	פייסבוק	וואטסאפ
---------	----------------------	------------------------	-------------	-----------	---------	---------

כדי לדעת מה קורה, הצעירים בקהילה משתמשים בעיקר ב:

פליירים	עיתון ארצי/ מקומי	לוחות מודעות/ שילוט	אתר אינטרנט	מפה לאוזן	פייסבוק	וואטסאפ
---------	----------------------	------------------------	-------------	-----------	---------	---------

כדי ליידע את התושבים, המרכז הקהילתי משתמש בעיקר ב:

פליירים	עיתון ארצי/ מקומי	לוחות מודעות/ שילוט	אתר אינטרנט	מפה לאוזן	פייסבוק	וואטסאפ
---------	----------------------	------------------------	-------------	-----------	---------	---------

אם רוצים לדעת מה קורה בקהילה כדאי לשאול את:

- א. _____
- ב. _____
- ג. _____
- ד. _____

אבחון הרשתות החברתיות בקהילה: כאמור, ניתן להשתמש בכלי מיפוי זה בהתייחסות לכל ההון החברתי, ויש אפשרות להשתמש בו כדי לאבחן רק קהילה, שכונה או קבוצה מסוימת. מלאו עם לפחות 10-15 אנשים בקהילה (אם עורכים את האבחון על כלל הקהילה אז יותר) את השאלון הבא:

 <p>מעט משתתפים</p>	 <p>הרבה משתתפים</p>	<p>מהי כמות - היקף הרשת החברתית?</p>
 <p>נמוכה - משתמשים מעט</p>	 <p>גבוהה - משתמשים הרבה</p>	<p>מהי רמת השימוש בקשרים הבין-אישיים בקהילה?</p>
 <p>נמוכה</p>	 <p>גבוהה</p>	<p>מהי רמת איכות הקשר בין חברי הרשת החברתית - תחושת אמון, ביטחון, קירבה?</p>
 <p>הון מקשר - כל קבוצה בתוך עצמה</p>	 <p>הון מגשר - יש חיבורים בין קבוצות</p>	<p>כיצד תגדירו את גיוון הרשת החברתית?</p>
 <p>אחד מעביר לכולם</p>	 <p>כולם מעבירים לכולם</p>	<p>מהי היררכיית הקשר ברשת החברתית?</p>
 <p>שיח זכויות</p>	 <p>שיח זהות</p>	<p>מהו דפוס השיח ברשת החברתית?</p>

3. מיפוי זהות קהילתית

זהות קהילתית היא התפיסה העצמית של הפרט כחלק מקהילה היוצרת תחושת גאווה בהשתייכות לקהילה. הזהות הקהילתית מהווה ביטוי לייחודיותה של הקהילה ומתייחסת לתפיסת הקהילה את עצמה. עיצוב זהות קהילתית משותפת יוצרת חוסן קהילתי ובסיס אחיד לחיים בקהילה. הזהות הקהילתית מורכבת מהיסטוריה קהילתית, מערכים מרכזיים, מדמויות משמעותיות ומיתולוגיות, מנרטיב, ממסורות, מטקסים, ממיתוסים ומדימוי. כדי למפות זהות קהילתית, מומלץ לראיין, באמצעות השאלות הבאות, אנשים שונים בקהילה, בדגש על קבוצות גיל וקטגוריות חברתיות שונות (בשאלון יש מקום להתייחס לעיר/לשכונה/ליישוב שבו נערך המיפוי).

לעתים, נדמה לכם שאתם מכירים היטב את הזהות המקומית, בכל זאת יש חשיבות בביצוע המיפוי. ראשית, היו נכונים להיות מופתעים. הגיעו בענווה ומתוך נכונות להכיר לעומק היבטים בחיי הקהילה או קבוצות בקהילה שאינכם מכירים. שנית, עצם התשאול מייצר זיקה, מעורר עניין ומחשבה בקרב השחקנים השונים ומגייס אותם להמשך עשייה ושותפות. גם אם בחרתם לענות בעצמכם על השאלות, יחד עם צוות המרכז הקהילתי, אל תוותרו על גיבוש פרופיל הזהות המקומית - הנרטיב וההיבטים שיש לשמר ולשפר. כל אלה הם בסיס להמשך העשייה במרכז הקהילתי והפיכתו לבית אמיתי עבור הקהילה.

לנוחותכם ולצורכי צילום, השאלון מופיע להלן בעמוד הבא:

שאלון מיפוי זהות קהילתית

פרטי הנשאל: (5-10 מרואיינים בכל קבוצה/קטגוריה חברתית בקהילה)

גיל: _____ מין: _____ מצב משפחתי: _____

האם נולדת כאן? כן/ לא _____ שוכר/תושב קבע _____ גר בשכונה: _____

השלם וענה על המשפטים הבאים:

1. עבורי המקום הוא: _____

2. מה אתה אוהב במקום? _____

3. מה אינך אוהב במקום? _____

4. מה מיוחד במקום? _____

5. אלו ערכים מאפיינים את המקום? _____

6. האם אתה גאה לחיות במקום? כן / לא / מדוע: _____

7. מהם שני האזורים/המבנים/המרחבים שאתה הכי אוהב במקום? _____

8. אלו אזורים/מבנים/מרחבים אתה לא אוהב במקום?

9. מהם המאפיינים המרכזיים של התנהגות האנשים במקום? (לדוגמה - עוזרים, ביקורתיים...)

10. אלו דמויות מוכרות/מפורסמות (ברמה מקומית או ארצית) אתה מכיר שהם סמל של המקום?

11. איזה סיפור אתה מכיר על המקום?

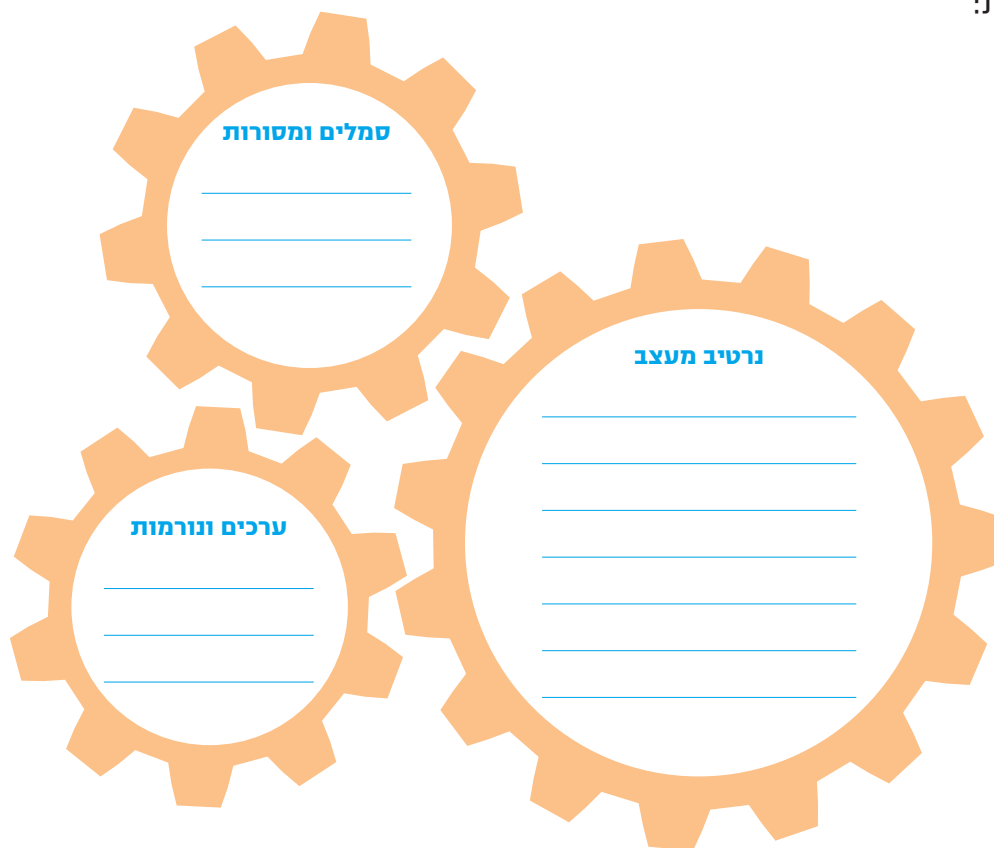
12. אילו מסורות/טקסים מתקיימים במקום?

13. אם נשאל אנשים שאינם גרים פה, מה, לדעתך, הם יגידו על המקום?

14. האם תמליץ לאחרים לגור פה?

כלי לאבחון הזהות הקהילתית:

סכמו את התשובות שקיבלתם בראיונות באמצעות התרשים הבא. התייחסו לדברים שחזרו על עצמם בראיונות:

לחדש	לוותר	לשמר
.1	.1	.1
.2	.2	.2
.3	.3	.3
.4	.4	.4

4. מיפוי שחקנים: שלטון, ארגונים ועמותות, עסקים, תושבים

4.1 מיפוי שחקנים ועוצמת קשרים

מיפוי זה עוסק בזיהוי השחקנים ובאבחון סוגי הקשרים הרצויים והמצויים עמם. בשחקנים התייחסו, לדוגמה, למתנדבים פעילים, מנהיגים, בעלי עסקים, תורמים פוטנציאליים, אנשי רוח, אמנים, אנשי חינוך, אנשי דת, אנשי שירות, אנשים המחברים בין הקבוצות, ועוד. המיפוי נעשה באמצעות הטבלה המופיעה בהמשך.

שלב א': מיפוי הקשרים: ערכו רשימה של השחקנים בארבע הקטגוריות - שלטון, ארגונים ועמותות, עסקים ותושבים. רשמו את כל השחקנים בכל קטגוריה.

שלב ב': אבחון הקשרים - מצב מצוי: העריכו סובייקטיבית את עוצמת הקשר הקיים בין המרכז הקהילתי לבין כל אחד מהשחקנים. קשר טוב נמדד בכמות (כמה פעמים נפגשים ועם כמה אנשים בארגון); איכות (רמת האמון, עומק ההיכרות, יציבות) ומידת השימוש (רמת העשייה המשותפת) בקשרים.

תנו ציונים לקשר ורשמו אותם בטור "עוצמת הקשר המצוי" שבטבלה, בהתאם לרצף הבא הנע על ציר בין 0-10. באפשרותכם להוסיף ממדים נוספים שאתם מגדירים כקשר איכותי.

0: אין קשר	1-2: קשר חלש	3-5: קשר טוב	6-7: קשר טוב מאוד	8-10: קשר מעולה
	קשר נקודתי, לא מתמשך, היכרות שטחית לשימושים בודדים בתחום אחד	קשר מתמשך בתדירות נמוכה, היכרות בסיסית, קשרי עבודה במספר תחומים מועט	קשר יציב בתדירות גבוהה, רמת אמון בסיסית, היכרות מעמיקה, עשייה משותפת במספר תחומים רב	קשר רב ממדי יציב ומתמשך עם רמת אמון גבוהה ותדירות גבוהה של מפגשים, היכרות מעמיקה הדדית, מתקיימת שותפות בעשייה סינרגית מתכללת

שלב ג': אבחון הקשרים - מצב רצוי: לאחר שהערכתם את עוצמת הקשר הקיים עם כל אחד מהשחקנים, החליטו מהי רמת הקשר אליה אתם שואפים להגיע בשנה הקרובה ורשמו אותה בטור "עוצמת הקשר הרצוי" בטבלה. בהתאם לאותה סקאלה, הנעה על ציר בין 0-10. הרמה הרצויה היא תלוית מקום, הקשר וסוג השחקן, ובהתאם לכך יש להפעיל שיקול דעת בהחלטה על הרמה הרצויה. ביכולתכם להוסיף ממדים נוספים שאתם מגדירים כקשר איכותי.

10-8: קשר מעולה קשר רב ממדי יציב ומתמשך עם רמת אמון גבוהה ותדירות גבוהה של מפגשים, היכרות מעמיקה הדדית, מתקיימת שותפות בעשייה סינרגית מתכללת	7-6: קשר טוב מאוד קשר יציב בתדירות גבוהה, רמת אמון בסיסית, היכרות מעמיקה, עשייה משותפת במספר תחומים רב	5-3: קשר טוב קשר מתמשך בתדירות נמוכה, היכרות בסיסית, קשרי עבודה במספר תחומים מועט	2-1: קשר חלש קשר נקודתי, לא מתמשך, היכרות שטחית לשימושים בודדים בתחום אחד	0: אין קשר

טבלת המיפוי

שם השחקן	שם איש הקשר	תפקיד/מעורבות	עוצמת הקשר - מצוי (10-0)	עוצמת הקשר - רצוי (10-0)
----------	-------------	---------------	--------------------------	--------------------------

 שלטון

.1				
.2				
.3				
.4				
.5				
.6				

 ארגונים ועמותות

.1				
.2				
.3				
.4				
.5				
.6				

שם השחקן	שם איש הקשר	תפקיד/מעורבות	עוצמת הקשר - מצוי (10-0)	עוצמת הקשר - רצוי (10-0)
----------	-------------	---------------	--------------------------	--------------------------

עסקים

.1				
.2				
.3				
.4				
.5				
.6				

תושבים

.1				
.2				
.3				
.4				
.5				
.6				

שלב ד': פגישות עם "שחקנים" בקהילה

בחר לפחות שחקן אחד מכל קטגוריה של שחקנים, קבע איתו פגישה וראיין אותו על פי השאלון הבא. המפגש עם השחקן והמיפוי של השחקנים יאפשרו הבנה של מדדי ההון החברתי, תוך הבהרת הפעולות הנדרשות לשם חיזוק הקשרים.

שם המראיין: _____ שם המרואיין: _____

תאריך: _____ מיקום הפגישה: _____

תפקידו בקהילה: תושב / רשות / עסק / מגזר שלישי

פירוט התפקיד

1. מה אתה אוהב ביישוב/בשכונה?

2. איזה קשר יש לך עם שחקנים אחרים ביישוב/בשכונה? (סומך/לא סומך, עזרה הדדית, תחרות, היררכיה, ספק-לקוח, שותפות, פורמלי/לא פורמלי)

א. עם התושבים

ב. עם נציגי רשות / מוסדות שלטוניים

ג. עם העסקים

ד. עם עמותות וארגונים

3. איזה קשר יש לך עם המרכז הקהילתי? הערך את עוצמת הקשר שלך בין 1-5

4. האם אנחנו מכירים במרחב נוסף מלבד המרחב המקצועי, מתחום חיים נוסף?

5. האם אנחנו/הארגונים שלנו משתמשים בקשר או בכישורים שלנו לקידום נושאים נוספים בעבודה?

---

6. מה, לדעתך, נוכל/יוכלו הארגונים שלנו לעשות יחד בנוסף לפעולה המשותפת שלנו, בתחומים מקצועיים נוספים ובפעולות הקבועות?

---

7. מה יגרום להמשך קיום הקשר בינינו לעוד שנים רבות?

בדוק עם מספר שחקנים מה הם היו רוצים **לשמר, לשפר, לחדש** ביחסים ובעבודה המשותפת:

לחדש	לשפר	לשמר	שחקן (שם, תפקיד, סוג השחקן: שלטון/עסקים/ארגון/תושבים)

4.2 אבחון שחקנים וקשרים*

הכלי שלהלן הוא כלי לאבחון שחקנים וקשרים, שניתן ליישמו בהתייחסות לקבוצה או לקטגוריה חברתית או לשכונה מסוימת. אפשר גם להיעזר בו למיפוי כללי, אך במקרה כזה, רצוי להתייחס רק לרבדים המרכזיים. ניתן ורצוי להשתמש בכלי הזה כל פעם שמעוניינים למקד את ההתבוננות בגוף מסוים (קבוצת אוכלוסייה/ארגון/סוגיה). השתמשו באייקונים הניתנים לגזירה בעמוד הבא, ומקמו אותם על "מפת מעגלי הקירבה" בעמוד שלאחריו, בהתאם להוראות שלהלן.

ארבעת המעגלים של המפה מייצגים ארבעה מעגלי קירבה, והאייקונים מייצגים את הדברים הבאים:

 <p>תשתיות תחבורה, רשת, מבנים...</p>	 <p>מקום מרחבים בהם אתם משתמשים</p>	 <p>קבוצת תושבים קבוצות וקטגוריות חברתיות</p>	 <p>אישה/ ספציפיות אנשי מפתח או אנשים ספציפיים שאתם נעזרים בהם</p>
 <p>ארגונים ארגונים חברתיים/ עמותות</p>	 <p>עסקים אנשי עסקים או שמות של עסקים</p>	 <p>שלטון גורמי ממסד ומגזר ציבורי</p>	

הוראות

א. בחירת מוקד להתייחסות: מקמו במרכז "מפת מעגלי הקירבה" את הקבוצה/השכונה/הארגון שבחרתם להתמקד בהם.

ב. מיקום השחקנים, המקומות והתשתיות: מקמו את האייקונים לפי רמת הקירבה של השחקנים, המקומות והתשתיות הרלוונטיים לקבוצה/לשכונה/לארגון שבחרתם להתמקד בהם. התייחסו רק לשחקנים, למקומות ולתשתיות הרלוונטיים להם!

ג. סימון קשרים: סמנו את אופי הקשרים בין השחקנים השונים ובין הגוף שבחרתם להתמקד בו. בנוגע לכל קשר בחרו את סוגו, עוצמתו וכיוונו וציירו את הקו בהתאם למקרא הבא.

* כלי זה מבוסס על כלי שפותח על ידי ארגון Creative Citizens בחוברת Seeing Things Differently
http://creativecitizens.co.uk/files/2014/07/GCC_Booklet_Final.pdf

כיוון הקשר - כיוון החץ/ים	עוצמת הקשר - עובי הקו	סוג הקשר - צבע
קשר חד-כיווני ← קשר דו-כיווני →	קשר רציף חזק קשר רציף חלש קשר לא רציף 	אדום - קשר שלילי כחול - קשר חיובי

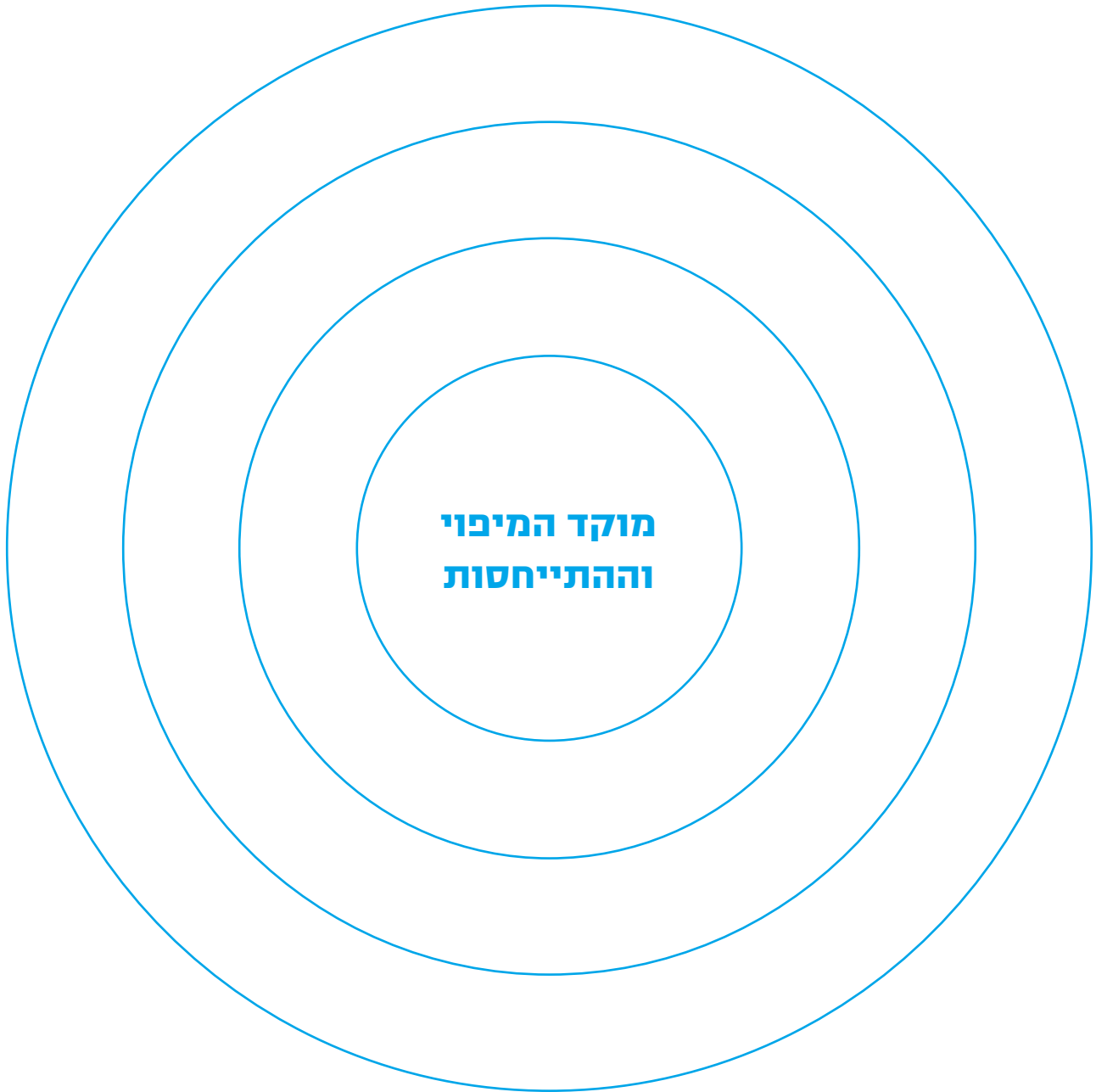
לדוגמה קשר שלילי רציף, חזק וחד-כיווני יסומן כך:
 קשר חיובי לא רציף דו-כיווני יסומן כך:

מהתבוננות במפה שתיווצר לכם תוכלו להבין מה נדרש כדי לקדם קבוצה/שכונה/ארגון.

האייקונים לגזירה (הדפיסו כמה עותקים):

מפת מעגלי הקירבה (מומלץ לצייר בגדול על דף גדול/בריסטול)

בנק שאלות לפגישה אישית עם נציג הקהילה

1. ספר לי על עצמך/ספר לי את סיפור חיך, מה התחביבים שלך? מה אתה אוהב לעשות?
2. תאר לי מנקודת מבטך את הקהילה/השכונה שבה אתה חי מבחינת נראות וערכים.
3. האם אתה או בני משפחתך לוקחים חלק בפעילות קהילתית?
4. לאיזה קבוצות בקהילה אתה משתייך? במה השייכות הזו באה לידי ביטוי?
5. האם אתה נמצא בקשר עם המרכז הקהילתי? באיזה אופן זה בא לידי ביטוי?
6. מה אתה אוהב בקהילה/בשכונה ורוצה לשמר בה?
7. מה אתה רוצה לשפר/לשנות בקהילה? מה חשוב לך שיהיה בקהילה/בשכונה?
8. במה היית רוצה להיות מעורב בקהילה? באיזה תחום היית רוצה לקחת חלק בעשייה - נוער, חינוך, תרבות, סביבה, כורום חשיבה, תיאטרון קהילתי...

שלב ב': סיכום המיפוי ומסקנות ליישום

לפניכם שלושה כלים שהשימוש בהם מסכם את המידע שאספתם באופן שיסייע לכם להחליט מהן הפעולות שאתם צריכים לעשות כדי לקדם בינוי קהילה.

1. יצירת מפה ויזואלית להצגת הנכסים והשחקנים בקהילה

השתמשו באייקונים מהכלי הקודם להתייחסות לכלל האזור שעמו המרכז הקהילתי עובד. השתמשו באייקונים הניתנים לגזירה בעמוד הבא ומקמו אותם על המפה שיצרתם בתחילת הדרך כאשר מיפתם את ההון והנכסים הפיזיים (עמודים 13-19). בצורה זו תוכלו לראות באופן ויזואלי את מפת הנכסים והשחקנים בקהילה, ותתקבל התמונה הכוללת, עמה תוכלו לעבוד.

האייקונים מייצגים את הדברים הבאים:

 <p>תשתיות תחבורה, רשת, מבנים...</p>	 <p>מקום מרחבים בהם אתם משתמשים</p>	 <p>קבוצת תושבים קבוצות וקטגוריות חברתיות</p>	 <p>אישה/ ספציפיות אנשי מפתח או אנשים ספציפיים שאתם נעזרים בהם</p>
 <p>ארגונים ארגונים חברתיים/ עמותות</p>	 <p>עסקים אנשי עסקים או שמות של עסקים</p>	 <p>שלטון גורמי ממשד ומגזר ציבורי</p>	

האייקונים לגזירה (הדפיסו כמה עותקים):

2. סיכום נושאי

לאור המפה שנוצרה ולאור כל המיפויים שיצרתם קודם, סכמו את הנושאים הבאים:

	סוגיות מרכזיות המעסיקות את הקהילה
	הזדמנויות בקהילה - הון וכוחות
	אוכלוסיות שאינן מקבלות מענה
	קבוצות שצריך לחזק איתן את הקשר
	קבוצות שצריך לחבר ביניהן

3. בסיס לתכנית עבודה

סכמו את המיפוי גם באמצעות הטבלה הבאה, המכוונת יותר להגדרת מטרות לתכניות העבודה:

מיפוי נכסים			
יעדים לפעולה בטווח המידי	דרכי השימוש בנכסים	פירוט הנכסים	
		1. 2. 3. 4.	ארבעה נכסים (פיזיים, ארגוניים, חברתיים ואנושיים), הקיימים בקהילה ויכולים לשמש אותנו
הפעולות שנעשה להטמעת רכיבי הזהות		מאפייני הזהות הקהילתית	
		1. 2. 3.	שלושה מאפיינים של זהות הקהילה, שעלינו להטמיע ולפעול איתם
מיפוי שחקנים, קבוצות וקטגוריות			
פעולות שנעשה להעלאת החוסן הקהילתי עם כל גוף/ ארגון	השחקנים שאיתם אין קשרים או יש כאלה המחלישים את החוסן הקהילתי (קשרי תחרות הורסת)	שמות האנשים/ גופים בכל שחקן, שאיתם יש לנו קשרים טובים (קשרים רבים, באיכות גבוהה ושימושיות)	שלושה עד ארבעה סוגי שחקנים. שתיים עד שלוש קבוצות וקטגוריות (תושבים), שאיתם נרצה לפעול להעלאת החוסן הקהילתי
			עסקים
			ארגונים/חברה אזרחית
			קבוצת תושבים
			קבוצת תושבים

שלב ה': כלים להעמקת המיפוי

עד כה הובא בפניכם המיפוי הבסיסי והראשוני. כאמור, אין סוף לרמת ההעמקה והרבדים שניתן למפות. להלן מספר כלים נוספים להעמקה על פי הצורך.

1. כלי למיפוי נכסים אישיים

מיפוי הנכסים של כל אדם מאפשר לגלות מה עומד לרשותו ולרשות האחר והקהילה ועשוי לסייע ביצירת קשרים בין אנשים לשם שימוש בנכסים. מיפוי הנכסים מתבסס על הרעיון שבו בוחנים מה יש, ולא מה חסר. נקודת מבט חיובית, המתבססת על תחושת בעלות ולא חסר, מאפשרת חיבורים ותרומות לחיזוק הקשרים בין אנשים ועשייה משמעותית. מיפוי הנכסים באמצעות ההון האנושי ישמש להגדלת ההון החברתי.

ניתן להשתמש בכלי זה כדי למפות את יכולות צוות המרכז הקהילתי או את היכולות האישיות של חברי קבוצה כלשהי, שרוצים להעמיק את העבודה עמה.

הנחיות

מפה אישית

בקש מכל אחד באופן אישי לחשוב ולכתוב על עצמו (באמצעות התרשים שמופיע בעמוד הבא):

1. ראש - תחום או נושא אחד שהוא יודע לפרטים, מבין ויכול ללמד (דוגמה - מתמטיקה, אנגלית).
2. יד - משהו שהוא יודע לעשות בקלות ומעוניין לשתפו עם אחרים (לדוגמה: ענפי ספורט, גינון).
3. לב - משהו שהוא מאמין בו (לדוגמה: שמירה על הסביבה).

השוואת מפות נכסים אישיות: חלק את המשתתפים לזוגות ובקש שישתפו. החלף את המפה שלך עם מפה של חברך לצוות. מה אתה לומד על האיש מתוך התבוננות במפה שלו?

חיבור מפת נכסים צוותית: מסכמים את רשימת הנכסים האישית לכדי רשימת נכסים צוותית. על שלב זה מומלץ לחזור גם על ידי חיבור בין שני זוגות. זהו שלב חשוב בתהליך בניית צוות ומציאת מקום ומשמעות לכל חבר בו.

להעמקה נוספת של מיפוי הנכסים האישיים והקבוצתיים ניתן להשתמש במשחק למיפוי נכסים אישיים וקבוצתיים, המופיע בנספח מספר 2.

ראש - תחום או נושא אחד שאני יודע לפרטים, מבין ויכול ללמד

לב - משהו שאני מאמין בו

יד - משהו שאני יודע לעשות בקלות ומעוניין לשתף

"אלפיהון אנושי" - דרך נוספת, מעמיקה, למיפוי הון אנושי הוא יצירת "אלפיהון" אנושי, מעין "בנק זמן" של יכולות בהתאם לטבלה הבאה. ניתן ליצור אותו על קבוצה או קטגוריה חברתית, שבחרתם להתמקד בה, או על כמה קבוצות או על כלל הקהילה:

שם	מקצוע	תחביב/תחום עניין	פרטים ליצירת קשר	רמת פניות
				1
				2
				3
				4
				5
				6
				7
				8
				9
				10

נספחים

נספח 1: הנחיות לקיום ביקורי בית לצורך מיפוי

הנחיות טכניות

- **השעות האידיאליות** לביקורי בית הן בין 16:00-18:00 או בין 18:00-20:00. לא מבקרים בין 14:00-16:00, לא לפני 10:00 ולא אחרי 20:00. אלו שעות שאנשים לא אוהבים שדופקים אצלם...
- **לא ללכת לבד לביקורים! תמיד בזוגות!** (מומלץ לא ללכת שני גברים ביחד, מכיוון שאנשים חוששים ופחות פותחים את הדלת במצב כזה).
- **חשוב לרשום באופן מדויק איפה הייתם** - כתובת, שם משפחה, פרטי התקשרות (אם מסכימים לתת) ונושאים שעלו, כדי שלא נחזור על עצמנו בטעות...
- **מכבים פלאפונים!** - באנו לבקר... זה לא נעים לענות פתאום...

נשמע מובן, אבל כדאי לשים לב

- לנהל ביקור **ידידותי**.
- **להציג** את עצמכם (שם) ואת העובדה שאתם באים בשם המרכז הקהילתי.
- **להתעניין** באדם ובנושאים המעניינים אותו.
- **לאתר כוחות** - להזמין למעורבות בעשייה הקהילתית המשותפת.
- **להיות גמישים** בהתאם למצב ולרצון המארחים לגבי תוכן השיחה ומשך הביקור.
- **לשוחח, להקשיב ולדווח** על סוגיות ובעיות שתושבים מעלים.

טבלה לתיעוד ביקורי בית

שעות:

תאריך:

שמות המבקרים:

המשכיות	טלפון - אם רוצים	נושאים שעלו	שם משפחה	מס' בית	מס' בניין	שם הרחוב	
							1
							2
							3
							4
							5
							6
							7
							8
							9
							10
							11
							12

נספח 2: משחק למיפוי נכסים אישיים וקבוצתיים*

ABCD – Tool Kit – מדריך לשחקנים ולמנחה למשחק "אנחנו יכולים – We Can" (או "היכולות שלנו")

המשחק למיפוי יכולות ומשאבים בפיתוח קהילה נתרם על ידי Corman Russel, המנהל את ארגון ABCD האירופי.

מטרת המשחק

למשחק ארבע מטרות:

1. דרך מהנה עבור המשחק והקבוצה ללמוד משהו על כל אחד מחבריה.
2. לספק ניסיון וחוויה פעילה ל"אינונטר יכולת" – מהו ומה שימושיו.
3. ליצור דיוקן מוקדם ליכולות קהילתיות מתוך האנשים בקבוצה ואנשים אחרים ידועים לקבוצה שלא נמצאים בחדר, שכולם עשויים להפוך את היכולות לפעולה מעשית.
4. ליצור מסגרת אידיאלית לשיח סביב פיתוח קהילה מבוסס נכסים.

המלצות/הצעות הדפסה

1. כרטיסי יכולות – על גבי כרטיסי ביקור או קלפים מקרטון אם ניתן להשיג.
2. קלפי מיון לארבע פינות – להדפיס ולהדביק על משטח קשיח.

מדריך למנחה

המדריך מיועד למנחים של המשחק, על מנת לסייע להם בהנחייתו. הצעדים המפורטים להלן וכללי המשחק גובשו בעקבות הפעלת המשחק עם כמה מאות של קבוצות ברחבי העולם. למרות זאת, אין זאת אומרת שלא ניתן לשחק את המשחק בכל דרך אחרת שנראית לך הגיונית. אנו מעודדים כל אחד להפעיל את המשחק באופן יצירתי, כך שהמשחק יהיה מפתח ומהנה.

1. המנחה מבקש מהקבוצה ליצור קבוצות קטנות של כ-10 משתתפים. כל קבוצה תשב במעגל.
2. במרכז המעגל מניחים ארבע פינות, שבכל אחת קלף אחד מקלפי המיון (Sorting Cards).

---

* המשחק מתורגם מהמקור הבא: <http://www.abcdinstitute.org/docs/WE%20CAN%20Guidelines%20Oct%202010.pdf>

מניחים ארבע קטגוריות של קלפי מיון כמתואר להלן:

- אנחנו יכולים
- אנחנו יודעים מי יכול
- אנחנו לא יכולים ולא יודעים מי יכול
- מה עוד/מי עוד?

הנחת ארבע פינות קלפי המיון יוצרת ביניהם מלבן, שעליו מניחים את 100 הקלפים שעל כל אחד רשומה יכולת שונה באופן קל לקריאה.

- מסדרים את קלפי היכולות הפוכים ומסבירים את המשחק למשתתפים: "אלה הם הקלפים שעליהם רשומות יכולות באופן כללי. נשתמש בהם על מנת לחשוב על היכולות שלנו, הנמצאות בקהילתנו".
- מבקשים מהקבוצה לסרוק את הקלפים (מפוזרים, הפוך, קריאים).
- נעזרים בדף רישום ואיסוף נתונים (Log sheet).

שם	ניחוש - אחוז היכולות

- מבקשים מכל אחד בקבוצה לנסות לנחש, כמה מתוך 100 הכרטיסים יערמו בערימת ה"אנחנו יכולים".
- רצוי ומומלץ להניח גם דף מודפס באותיות גדולות של כל 100 היכולות כרשימה.
- לערוך רישום "הניחושים" של חברי הקבוצה באופן גלוי ופתוח לכולם (כך שכולם יכולים לראות).
- לבחור בקבוצה שני "קשרים", שתפקידם לצפות בתהליך הקבוצתי (גם לשחק) - האם ישנם אנשים שהיכולות שלהם מתמזגות. הם ירשמו את התצפיות שלהם ויתנו משוב בסוף (כאשר יתבקשו לכך על ידי המנחה הקבוצה).
- כל משתתף מתבקש לקחת לידו מספר קלפים.
- אם יש קושי לאנשים בקבוצה לקרוא או לראות את הכתוב, ניתן לבקש ממישהו לקרוא בקול רם, או מתוך הקלפים או מהרשימה המקובצת באופן שכל אחד יכול להגיב למספר קלפים.

- עוברים על פי הסדר (עם סיבוב השעון) בין השחקנים. כל אחד קורא בתורו את קלפי היכולות שלו. הקבוצה מתייחסת ומחליטה באיזה מקטגוריות המיון שמים כל קלף.
  - המנחה שואל: האם מישהו מהנוכחים יכול לעשות זאת? אם אין תגובה יוסיף ויסביר כי לא מדובר ברמה מקצועית, אלא ביכולת בסיסית.
  - אם עדיין אין תגובה ואין חבר קבוצה שאומר "אני יכול", המנחה שואל: האם מישהו מכיר מישהו מקומי אחר שיכול לעשות זאת ושאלם נבקש ממנו, הוא יהיה מוכן לכך? כשאנשים מצביעים על אנשים שהם מכירים יש לעודד אותם לנקוב בשמות ולמקם את השם על כרטיס בערימת המיון (קטגוריה) של מי עוד/מה עוד או של "אני יודע מי כן יכול", תלוי אם זו יכולת מהרשימה או חדשה.
  - זה הזמן לראות מה נמצא בערימה במיון "אנחנו יכולים" וללמוד על יכולות הקבוצה. לדוגמה: אדם קורא קלף יכולות - "אפייה".
מנחה הקבוצה: האם מישהו יכול לאפות?
משתתף 1: אני יכול. אני אופה שטרודל וינאי מצוין.
משתתף 2: אני יכולה אבל מאז שבעלי נפטר לא אפיתי.
מנחה: תודה לכם, האם יש עוד מישהו בקבוצה שיודע לאפות?
מבקש מהאדם שקרא את קלף «האפייה» להניח אותו תחת קטגוריית המיון «אנחנו יכולים».
  - במקרה שאף אחד בקבוצה לא יודע/יכול לאפות, ישאל המנחה: "האם אנחנו יודעים על מישהו אחר שיודע לאפות?" אם לא - יניח את הקלף בקטגוריה: "לא יודע, לא מכיר". אם כן - ירשום שם ויניח בקטגוריה: "לא יכול, מכיר מישהו שיכול".
בסיום המיון:
1. המנחה מבקש שלושה מתנדבים לספור את הקלפים בכל אחת משלוש הערימות (אין צורך לספור את ערימת הלא יכול/לא מכיר).
  2. המתנדבים משווים את מספר הקלפים בקטגוריית "אנחנו יכולים" לניחושים שערכנו בתחילת המשחק. עורכים דיון לגבי הפערים.
  3. נותנים לאנשים קלפים ריקים ומבקשים למלא עוד נושאים של יכולות ושמות של מי שיכול. מניחים בערימה (קטגוריה) של מי עוד/מה עוד.
  4. שואלים האם ישנם גופים, ארגונים, סוכנויות או יחידים בעלי מקצוע שמסייעים/תורמים באופן משמעותי לעוזרים להם להיפגש יחד ולעשות דברים שחשובים להם.
  5. היכן הם בדרך כלל נפגשים לאחד את יכולותיהם.
  6. כל משתתף נשאל לגבי רשימת קבוצות, מקומות ורשתות שהוא חבר בהם.

7. מנהלים שיחה קבוצתית, מזמינים את "הקשרים" שנבחרו לצפות בקבוצה ולמצוא הקשרים ולתת את הערותיהם. מנחה הקבוצה ישאל אותם האם ראו, הבחינו בקשר כלשהו בין המיומנויות של אנשי הקבוצה.

8. המנחה ינהל שיחה כללית שמטרתה לבדוק מה אנו יכולים לעשות למען בינוי קהילה חזקה, עם מגוון היכולות הללו.

יש לאסוף ולתעד את מגוון היכולות של הקבוצות (אם היו עוד קבוצות).

רצוי לערוך רשימה של כלל המידע והנתונים:

1. על בסיס מיומנויות כלליות. לדוגמה:

בריאות	משרד	תיקונים, בנייה, אחזקה
דאגה לקשישים, טיפול בצרכים מיוחדים, עזרה לאימהות חדשות	הדפסה, טלפוניה, ניהול חשבונות	צביעה, תיקונים, ריצוף, הדבקת טפטים, תיקוני חשמל...
מזון	טיפול בילדים	תחבורה
קייטרינג, בישול, אפיה, עבודה בבר משקאות	טיפול בתינוקות, עזרה בשיעורי בית, חניכה	נהג הסעות, רישיון לאוטובוס, משאית, שליחויות
תפעול ותיקון מכונות	פיקוח ובקרה	מכירות
תיקון מכשירי אלקטרוניקה, תיקון מכונות	כתיבת דוחות, פרוטוקולים, בניית תקציב	ניהול קופה, מכירות, מכירה ושיווק שירותים, מכירה טלפונית, מכירה מדלת לדלת
מוסיקה	אחר	
	רקמה, ציור, מספר סיפורים, נגר, ספר, אופה...	

2. על בסיס מיומנויות קהילתיות:

- להנהיג תנועת נוער
- לארגן אירוע התרמה
- להפעיל משחק בינגו
- להתנדב בוועדי הורים
- לאמן קבוצות ספורט
- לארגן מסיבות רחוב
- לתחזק גינה קהילתית
- ועוד...

אפשר לשחק את המשחק עם בני נוער וילדים, עם מבוגרים וצעירים. ניתן לשחק במפגשי קהילה, כהיכרות ותחילת קשר לבינוי קהילה.

ניתן לשחק במפגשי הורים בבית ספר/גן/מעון ותנועות נוער.

יש להקפיד לתחזק את הרשימה, רצוי למחשב אותה ולהפוך אותה ידועה, זמינה ומתעדכנת.

דוגמה לקלפי המיומנויות ראו באתר [http://www.abcdinstitute.org/docs/WE%20CAN_Capacity%20Cards_Oct8\(1\).pdf](http://www.abcdinstitute.org/docs/WE%20CAN_Capacity%20Cards_Oct8(1).pdf)

מומלץ: לפתוח את המשחק בהקרנת סרט אנימציה של ABCD.

נספח 3: שאלון לאבחון רמת ההון החברתי בקהילה

זהו שאלון העמקה שמומלץ להעביר לכ-20% מהאוכלוסייה במקום שאותו ממפים.

שאלון לאבחון רמת ההון החברתי בקהילה

1. ארץ לידה:

2. שנת לידה: |__|__|19

3. מין: אישה גבר

4. מצב משפחתי:

רווק/ה נשוי/אה גרושה/או חיה/בנפרד אלמן/ה אחר _____

5. כמה ילדים יש לך:

אין לי ילדים יש לי _____ עד גיל 18 יש לי _____ מעל גיל 18

6. היישוב בו אתה גר:

7. מספר שנים ביישוב:

8. האם נולדת ביישוב? כן לא

9. מה הסיבה שאתה גר ביישוב?

10. סוג אוכלוסייה:

קבע (חבר יישוב, בעל נכס) זמנית (שוכרים) בן/בת חבר יישוב

11. תחום עיסוקך:

12. מהי השכלתך היום:

יסודית תיכונית חלקית תיכונית מלאה על-תיכונית לא אקדמית
 אקדמית, תואר ראשון אקדמית, תואר מתקדם

13. כיצד היית מגדיר את מצבך הכלכלי:

גבוה בינוני-גבוה בינוני פועלים נמוך

היישוב

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	ביישוב שלי שומרים על המקומות הציבוריים.	1
5	4	3	2	1	ביישוב שלי פעילות תרבותית רבה.	2
5	4	3	2	1	קיימים בתי ספר טובים ביישוב.	3
5	4	3	2	1	קיימת מנהיגות טובה ביישוב שלי.	4
5	4	3	2	1	יש תחושה של שקט וביטחון אישי ביישוב שלי.	5
5	4	3	2	1	קיימות הזדמנויות למעורבות ביישוב.	6
5	4	3	2	1	הצעירים רוצים להישאר ביישוב.	7
5	4	3	2	1	ביישוב שלי נהוג לשתף את התושבים בקבלת החלטות.	8
5	4	3	2	1	ביישוב שלי קיימת התחשבות בעמדות וברצון התושבים.	9
5	4	3	2	1	קיימים שירותים טובים ונגישים ביישוב שלי.	10

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	חשובה לי תדמית היישוב/העיר שלי באזור.	11
5	4	3	2	1	יש לי קשרים חברתיים עם תושבים מיישובים אחרים באזור.	12
5	4	3	2	1	קיימים שיתופי פעולה בנושאים שונים בין היישוב שלי ליישובים אחרים באזור.	13

14. האם אתה מבלה במקומות בילוי באזורים אחרים?

- כן
- לא - דלג לשאלה 17

15. במידה וכן, איזה מקומות בילוי?

- קולנוע
- קניון
- פאבים/מועדונים
- מתקני ספורט

16. היכן?

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	אני נוהג לבלות במקומות בילוי ביישוב שלי.	17
5	4	3	2	1	אני נוהג להשתתף בפעילויות המשותפות ביישוב.	18
5	4	3	2	1	אני קורא עיתונות מקומית ופרסומים על היישוב/העיר שלי.	19
5	4	3	2	1	אני נענה לפניות להיות חבר בוועדות או במוסדות המועצה בהתנדבות.	20
5	4	3	2	1	כאשר אני רואה בעיתון כתבה חיובית על היישוב/העיר שלי, זה מעורר בי גאווה.	21
5	4	3	2	1	אני נוהג להצביע בבחירות למועצה/לעירייה.	22
5	4	3	2	1	אני מוכן לשלם ארנונה/מיסים (בצורה סבירה) על מנת שמבני הציבור יהיו פעילים ומתוחזקים.	23
5	4	3	2	1	ביישוב שלי שומרים על המקומות הציבוריים.	24
5	4	3	2	1	בעיני היישוב/העיר שלי נראה מטופח ומושקע.	25

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד	אורח החיים ביישוב	
5	4	3	2	1	אם הילד שלי (בן 8-14) לא חוזר הביתה בשעה שנקבעה אני לא מודאג.	26
5	4	3	2	1	חשוב לי שמבני הציבור יהיו פעילים ומתחזקים גם אם זה אמור לעלות לי כסף.	27
5	4	3	2	1	אין לי פחד להסתובב לבד ביישוב בשתיים או שלוש לפנות בוקר.	28
5	4	3	2	1	ביישוב שלי, התושבים משתדלים לפעול על פי ההחלטות והנוהגים של היישוב/העיר.	29

30. כאשר אחד מהתושבים אינו נוהג על פי ההחלטות והנוהגים של היישוב/העיר אז:

- לא יקרה כלום
- יבקר אותנו
- ינקטו נגדו סנקציות

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד	אורח החיים ביישוב	
5	4	3	2	1	ביישוב שלי, נהוג לארח ולהתארח אצל משפחות אחרות לעתים קרובות.	31
5	4	3	2	1	החברה שלי היא בעיקר המשפחה שלי.	32
5	4	3	2	1	מעשי אלימות מאוד נדירים ביישוב.	33
5	4	3	2	1	תושבי היישוב פותרים סכסוכים בהידברות ביניהם ולא דווקא בפנייה למוסדות.	34
5	4	3	2	1	אני חושב שלרוב ההחלטות המתקבלות ביישוב מבטאות את רצון התושבים.	35
5	4	3	2	1	ביישוב שלי נהוג לקבל בברכה תושבים חדשים.	36
5	4	3	2	1	ביישוב שלי צריך להיזהר מניצול לרעה על ידי התושבים האחרים.	37
5	4	3	2	1	באיזו מידה קיימת אווירה המאפשרת לך להשפיע על החיים ביישוב.	38
5	4	3	2	1	אני מאמין שממלאי התפקידים מעוניינים בטובת התושבים ביישוב.	39

תושבי היישוב

40. רוב תושבי היישוב שלי הם בעלי אותה:

- השכלה
- הכנסה
- זיקה לדת
- עדה

41. רוב תושבי היישוב שלי הם בעלי השכלה:

- לא סיימו תיכון
- תיכונית
- על-תיכונית לא אקדמית
- אקדמית, תואר ראשון
- אקדמית, תואר מתקדם

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	התושבים רוצים לקדם את היישוב ומעוניינים בהצלחתו.	42
5	4	3	2	1	אני מאמין שאם אהיה במצוקה תושבי היישוב יעזרו לי.	43
5	4	3	2	1	אני מאמין שממלאי התפקידים פועלים לטובת היישוב, אפילו אם לא תמיד הם מצליחים.	44
5	4	3	2	1	יש לי קשרים עם תושבים משכבות גיל שונות ורקעים שונים.	45
5	4	3	2	1	תושבי היישוב יתגייסו לעזרת חבר במצוקה.	46
5	4	3	2	1	קל לגייס מתנדבים לפעילות ביישוב.	47
5	4	3	2	1	רוב תושבי היישוב מתחשבים בצרכים של אוכלוסיות שונות כמו צעירים, הורים לילדים רכים, או קשישים.	48
5	4	3	2	1	אני מרגיש שבאופן כללי יש לי הרבה אינטרסים משותפים עם יתר התושבים ביישוב.	49

הפרט

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	אני נוהג להשתתף בפעילויות המשותפות ביישוב.	50
5	4	3	2	1	אם תושב מהיישוב פונה אלי בבקשה אני משתדל לעזור לו גם אם זה לא כל כך נוח לי.	51
5	4	3	2	1	באירוע פרטי (בר מצווה, חתונה, ועוד) אני מזמין הרבה תושבים מהיישוב.	52
5	4	3	2	1	אני לרוב נענה לפנייות להיות חבר בוועדות או במוסדות ביישוב, בהתנדבות.	53
5	4	3	2	1	אני קורא את עלון היישוב כי מעניין אותי מה קורה.	54
5	4	3	2	1	אני עוקב אחר המתרחש ביישוב ואני לרוב מעודכן.	55
5	4	3	2	1	כאשר אני רואה בעיתון כתבה חיובית על היישוב זה מעורר בי גאווה.	56

57. כמה פעמים ביקרת בחצי שנה האחרונה חבר מהיישוב שהיה חולה או מאושפז?

- אף פעם
- 1-5 פעמים
- יותר מ-5 פעמים

58. במהלך שלושת החודשים האחרונים כמה פעמים נפגשת עם תושבים מהיישוב לפעילות חברתית?

- אף פעם
- 1-5 פעמים
- יותר מ-5 פעמים

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	אני לרוב סומך על ממלאי התפקידים ביישוב.	59
5	4	3	2	1	באיזו מידה אתה מצליח להשפיע על עיצוב אורחות החיים ביישוב.	60
5	4	3	2	1	אני שותף ומשפיע על תהליך קבלת ההחלטות ביישוב.	61
5	4	3	2	1	אני נוהג להתגייס לפעילות ביישוב.	62
5	4	3	2	1	אני משתדל לפעול על פי ההחלטות והנוהגים של היישוב.	63
5	4	3	2	1	אני נוהג לארח ולהתארח אצל משפחות ביישוב לעתים קרובות.	64
5	4	3	2	1	כאשר מארגנים מבצע משותף (ניקיון לדוגמה) אני נוהג להשתתף.	65
5	4	3	2	1	מפריע לי לראות לכוך בחצר היישוב.	66
5	4	3	2	1	אני מכיר את כל תושבי היישוב שגרים כאן מעל חמש שנים.	67
5	4	3	2	1	אני מוכן לשלם מיסים לוועד היישוב (בצורה סבירה) על מנת שמבני הציבור יהיו פעילים ומתוחזקים.	68
5	4	3	2	1	אני אהיה מוכן לתרום מזמני ו/או מכספי לצורך פרויקט קהילתי שאחרים ייהנו ממנו.	69

השתייכות לקבוצות חברתיות

השאלות הבאות דנות בקבוצות, ארגונים, התאגדויות או רשתות חברתיות שאתה או אחד מבני משפחתך משתייכים אליהם. קבוצות אלה יכולות להיות מאורגנות בצורה פורמלית או יכולות להיות קבוצה של אנשים שנפגשים לעתים קרובות לצורך פעילות או מפגש חברתי.

70. נא ציין לאילו קבוצות חברתיות אתה ובני משפחתך משתייכים:

---

71. מתוך הרשימה הבאה של קבוצות חברתיות נא ציין האם אתה ובני משפחתך משתייכים אליהן. במידה וכן, נא ציין מי מבין משפחתך הכי מעורב בקבוצה זו ובאיזו מידה בן משפחה זה מעורב בתהליך קבלת ההחלטות של הקבוצה (לא כולל מקומות עבודה):

מעורבות בקבלת ההחלטות				מי הכי מעורב?	שם הקבוצה	כץ	סוג
לא מעורב	מעורב במידה מסוימת	מעורב במידה רבה	מנהיג של הקבוצה	(בעל, אישה או הילדים)			
4	3	2	1				דת
4	3	2	1				תרבות
4	3	2	1				חינוך
4	3	2	1				ספורט
4	3	2	1				איכות סביבה
4	3	2	1				פוליטיקה (ארצית/ מקומית)
4	3	2	1				ארגוני עזרה הדדית
4	3	2	1				חברתיות
4	3	2	1				עדתיות
4	3	2	1				תנועת נוער
4	3	2	1				צבא
4	3	2	1				אחר

72. האם אתה ובני משפחתך משתייכים ליותר או פחות קבוצות חברתיות בהשוואה ללפני חמש שנים?

יותר קבוצות

אותו דבר

פחות קבוצות

73. מבין כל הקבוצות שאתה ובני משפחתך שייכים אליהן, נא ציין איזו קבוצה חשובה לך ביותר?

---

74. באיזו תדירות אתה ובני משפחתך מעורבים בקבוצה זו?

פעם בחודש

פעם בשבוע

יותר מפעם בשבוע

75. רוב חברי הקבוצה הם מאותו/אותה:

שכונה

משפחה

השכלה

גיל

מגדר

זיקה לדת

עדה

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	קיימות קבוצות חברתיות רבות ביישוב שלי.	.76
5	4	3	2	1	קיימים שיתופי פעולה בנושאים שונים בין קבוצות חברתיות שונות ביישוב.	.77
5	4	3	2	1	באיזו מידה משפיעים ההבדלים בין הקבוצות השונות על היכולת לשתף פעולה?	.78

79. האם הבדלים אלו גורמים לבעיות?

כן

לא

קשרים ורשתות חברתיות

80. אם תצטרך לשאול משהו, לכמה אנשים מהיישוב, שאינם בני משפחתך, תוכל לפנות?

- לאף אחד
- אדם אחד או שניים
- שלושה או ארבעה אנשים
- חמישה או יותר אנשים

במידה רבה מאוד	במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	במידה מועטה מאוד		
5	4	3	2	1	81. באיזו מידה תוכל לסמוך על שכניך לטפל בילדיך אם תצטרך לעזוב את ביתך לכמה ימים?	

82. אם אתה צריך סיוע לטווח ארוך, לכמה אנשים מהיישוב, שאינם בני משפחתך, תוכל לפנות?

- לאף אחד
- אדם אחד או שניים
- שלושה או ארבעה אנשים
- חמישה או יותר אנשים

83. מבין אנשים אלה, כמה אנשים יוכלו לסייע לך?

- אף אחד
- אדם אחד או שניים
- שלושה או ארבעה אנשים
- חמישה או יותר אנשים

84. בשנה האחרונה, כמה אנשים מהיישוב פנו אליך לקבלת עזרה?

- אף אחד
- אדם אחד או שניים
- שלושה או ארבעה אנשים
- חמישה או יותר אנשים

85. האם רוב אנשים אלה הם בעלי הכנסה דומה לשלך, הכנסה גבוהה יותר או נמוכה יותר?

- הכנסה דומה
- הכנסה גבוהה יותר
- הכנסה נמוכה יותר

התפתחות החיים ביישוב

86. נא ציין לגבי כל אחד מהנושאים הבאים האם המצב ביישוב שלך השתפר, נשאר ללא שינוי או הרע במהלך חמש השנים האחרונות.

השתפר	ללא שינוי	הרע	
3	2	1	תחושת האמון בתושבי היישוב
3	2	1	הביטחון האישי ביישוב
3	2	1	רמת הנכונות להתנדב של תושבי היישוב
3	2	1	רמת הנכונות לסייע ולעזור לזולת
3	2	1	חזות מטופחת של היישוב
3	2	1	החיים החברתיים ביישוב
3	2	1	תדמית היישוב באזור
3	2	1	תדמית היישוב בישראל